

Ворение В ясно осъзнатата си позиция да живеят като нормално българско семейство. Самоопределящите се като българи обаче често са обект на присмех и същевременно на завист, но обикновено това бремене се преодолява и след две-три поколения действително се забравя истинският произход. Разбира се, това е дълъг и сложен процес на асимилация, протичаща твърде болезнено. Опитите за насилствено налагане на друг стереотип на поведение и начин на живот от тоталитарната държава, пренебрежителното отношение към ромската култура, превръщането на думата „циганин“ в обидна дума, механичното разхвърляне на ромски семейства сред български по жилищните блокове, забраната върху редица празници и обичаи и т.н. доведе потърпевшите роми до това, да намразят собствения си образ и бавно, мъчително и болезнено да възприемат измисления образ, наложен от тоталитарната машина. Сигурно читателят ясно си дава сметка какво означава да загубиш образа за себе си и на негово място да приемеш чужд, натрапен ти като важен, пълноценен и валиден. Едва ли има по-нещастни хора на този свят от онези, които ненавиждат етническата си принадлежност. Равносилно е на това да намразиш собствените си родители, защото са те родили такъв, какъвто си. Бих казал дори нещо повече за тези роми: за да избият комплексите си от натрапената им непълноценност на произхода, самите те стават по-големи ромомразци от най-изявените такива от мнозинството. Явно това е явление при ромите, което тепърва ще бъде описвано и обсъждано.

Сложно и трудно е положението и на самоопределящите се като роми интелигентни семейства. Правейки избора да живеят като българи (европейци), но оставайки в лоно на своята култура, те често са обект на неразбиране и безразличие от страна на останалите роми. На тях се гледа в известен смисъл като на дезертьори. От друга страна, българите ги приемат по-радушно, вникват и разбират по-добре проблемите им, но често с доза недоверие и пренебрежение.

Ясно осъзнатият стремеж на тези семейства да наложат начина си на живот като валиден както сред българите, така и сред ромите ги прави много сплотени, амбициозни и твърде чувствителни. Амбициите на родителите да се успее на всяка цена рано се предават и на децата им. В